

Zon volgen en beschaduwing bij HCPV-GO

Marc van der Sluys

Paul van Kan, Herold Cremer, Jurgen Reintjes, Zhihao Wu

Lectoraat Duurzame Energie
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

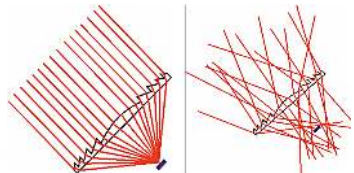
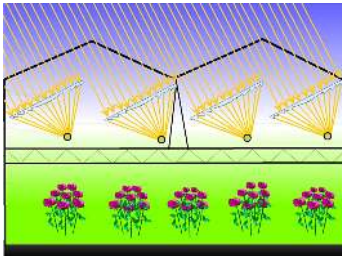
Onderzoeksmiddag HAN, november 2015

- 1 Inleiding: HCPV-GO
- 2 SolTrack: een zonnevolgroutine
  - Nauwkeurigheid en verlies van vermogen
  - Refractie in de aardatmosfeer
  - De SolTrack-routine
  - Nauwkeurigheid SolTrack
  - Van SolTrack naar SolTraQ
- 3 Onderlinge beschaduwning door de HCPV-GO-units
  - Ontwerp HCPV-GO-units
  - Model en opstelling van HCPV-GO-units
  - Inkomende zonnestraling en beschaduwning
  - Voorbeelden zomer, winter en jaarlijks
  - Conclusies en toekomst

- 1 Inleiding: HCPV-GO
- 2 SolTrack: een zonnevolgroutine
  - Nauwkeurigheid en verlies van vermogen
  - Refractie in de aardatmosfeer
  - De SolTrack-routine
  - Nauwkeurigheid SolTrack
  - Van SolTrack naar SolTraQ
- 3 Onderlinge beschaduwning door de HCPV-GO-units
  - Ontwerp HCPV-GO-units
  - Model en opstelling van HCPV-GO-units
  - Inkomende zonnestraling en beschaduwning
  - Voorbeelden zomer, winter en jaarlijks
  - Conclusies en toekomst

HooggeConcentreerde PV zonne-energie voor de Gebouwde Omgeving

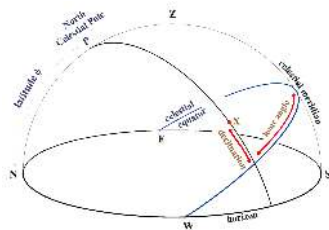
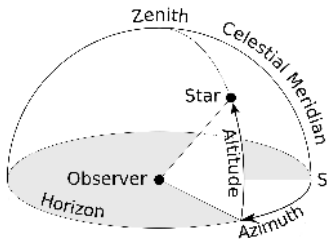
- Gebruik een lens om direct zonlicht op een moderne zonnecel te projecteren
- Diffuus licht blijft over voor verlichting
- Toepassingen: kassen, lichtstraten, winkelcentra, *etc.*
- Maar: moet volgen!

- 1 Inleiding: HCPV-GO
- 2 SolTrack: een zonnevolgroutine
  - Nauwkeurigheid en verlies van vermogen
  - Refractie in de aardatmosfeer
  - De SolTrack-routine
  - Nauwkeurigheid SolTrack
  - Van SolTrack naar SolTraQ
- 3 Onderlinge beschaduwning door de HCPV-GO-units
  - Ontwerp HCPV-GO-units
  - Model en opstelling van HCPV-GO-units
  - Inkomende zonnestraling en beschaduwning
  - Voorbeelden zomer, winter en jaarlijks
  - Conclusies en toekomst

Eisen:

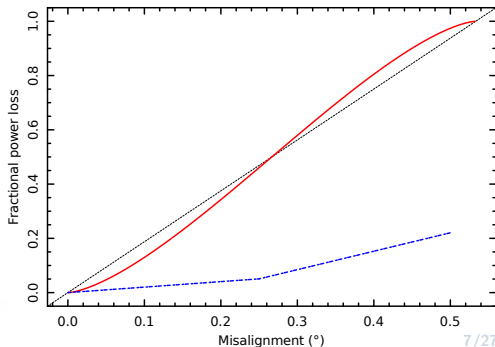
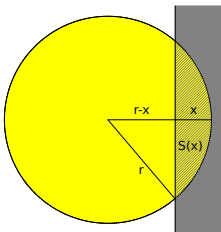
- Nauwkeurig ($\lesssim 0,01^\circ$)
- Snel (voor microcontroller)
- Voor elke locatie op Aarde
- Voor elk moment (dagelijkse, jaarlijkse beweging)
- Positie in azimuthale en parallactische coördinaten

- Onnauwkeurig richten leidt tot verlies in vermogen:

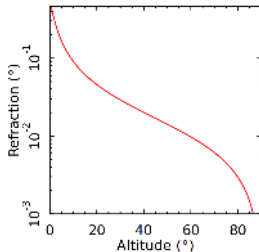
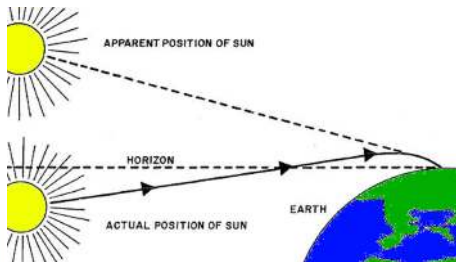
$$S(x) = \frac{1}{2} + \frac{1}{\pi} \left[\sin^{-1} \left(\frac{x-r}{r} \right) + \left(\frac{x-r}{r} \right) \sqrt{\frac{x}{r} \left(2 - \frac{x}{r} \right)} \right]$$

- $x = 0,01^\circ \rightarrow S(x) = 0,4\%$
- $x = 0,10^\circ \rightarrow S(x) = 13\%$

Refractie in de aardatmosfeer:

- $\sim 0,5^\circ$ bij zonsopkomst en zonsondergang
- 0° in het zenit
- Gemiddeld in Nederland: $\sim 0,07^\circ$

Schrijven van de SolTrack-routine:

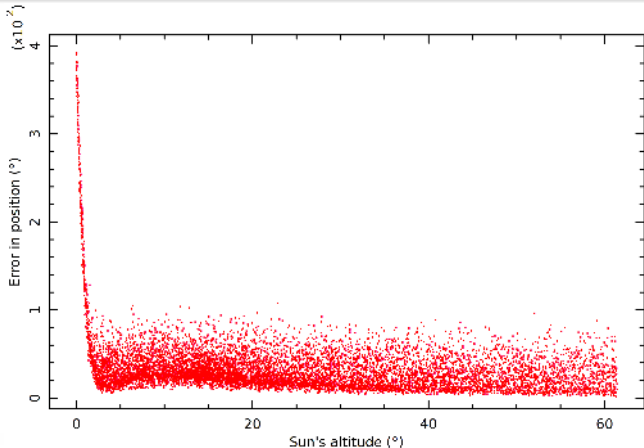
- Gebaseerd op libTheSky
- Correctie voor refractie in de atmosfeer
- Conversie naar horizontale, parallactische en cardanische coördinaten
- Opkomst en ondergang van de Zon
- <http://soltrack.sf.net>

Testen van de routine:

- 100.000 willekeurige data en tijdstippen:
  - 2014 – 2113
  - Zon boven de horizon
  - azimuthale en parallactische coördinaten
- Vergelijk met nauwkeurige routines voor:
  - positie: VSOP 87 ($\sim 10^{-6^\circ}$)
  - refractie (numerieke integratie)

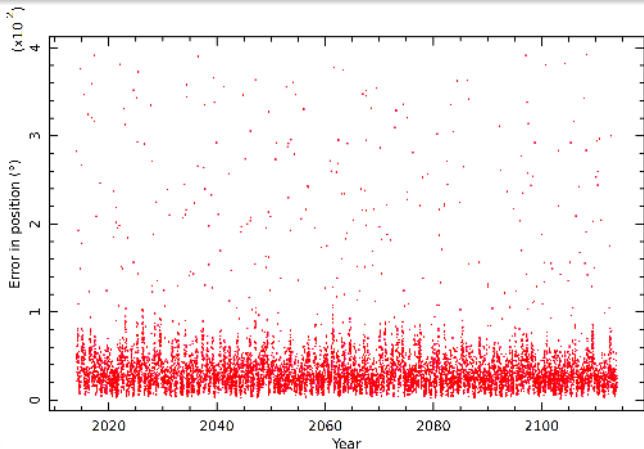
Resultaat:

- Nauwkeurigheid: $0,0036 \pm 0,0038^\circ$
- Verlies vermogen: 0,095%

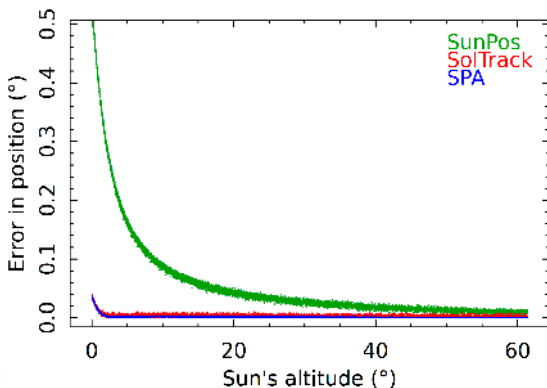
Resultaat:

- Nauwkeurigheid: $0,0036 \pm 0,0038^\circ$
- Verlies vermogen: 0,095%

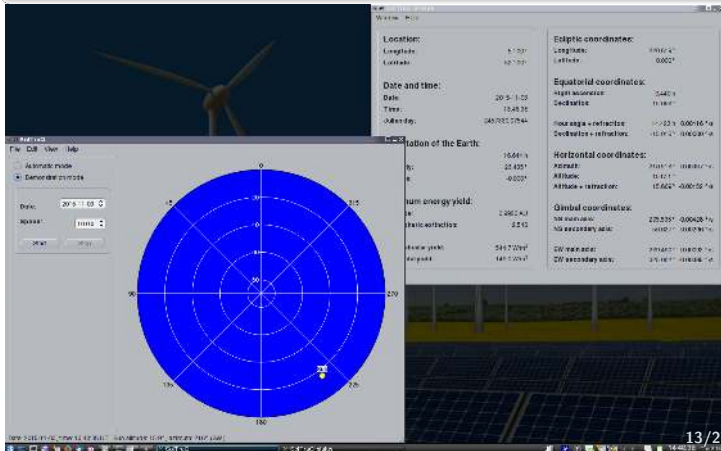
Resultaat:

		SunPos	SPA	SolTrack
Accuracy	abs.	$0.073 \pm 0.091^\circ$	$0.0023 \pm 0.0037^\circ$	$0.0036 \pm 0.0038^\circ$
	rel.	$19.7\times$	$0.62\times$	$1.00\times$
Power loss		8.2%	0.048%	0.095%
CPU time	rel.	$1.11\times$	$7.13\times$	$1.00\times$

Semi-handmatige aansturing

- Aansturing vanaf PC
- GUI m.b.v. Qt
- Demo-mode voor slecht weer

Location:
Longitude: 51.53°
Latitude: 52.53°

Date and time:
Date: 20-5-11 03
Time: 15:48:38
J-Money: 249700.07544

Ecliptic coordinates:
Longitude: 0.000°
Latitude: 0.000°

Equatorial coordinates:
Right ascension: 3.440 h
Declination: 15.188°

Hour angle + refraction: 11.23 h -0.0016 h
Declination + refraction: 15.187° -0.0028°

Horizontal coordinates:
Azimuth: 318.81° -0.0016 h
Altitude: 15.171°
Altitude + refraction: 15.162° -0.0025 h

Orbital coordinates:
RA secondary axis: 275.235° -0.0042 h
DA secondary axis: 16.000° -0.0000 h
CW main axis: 319.847° -0.0016 h
CW secondary axis: 15.161° -0.0026 h

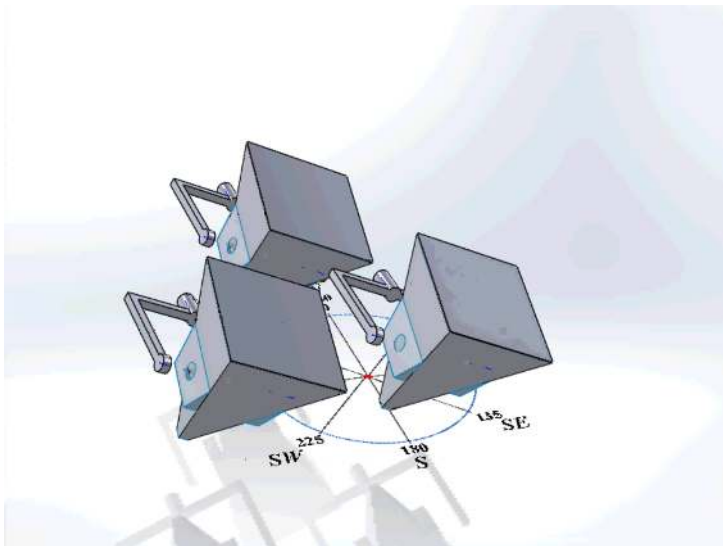
Position of the Earth:
Longitude: 15.66 h
Latitude: 22.835°
Altitude: -0.000°

sum energy yield:
kW: 2.862 kW
kWh: 2.240

hourly yield: 549.720 kWh
average: 141.075 kWh

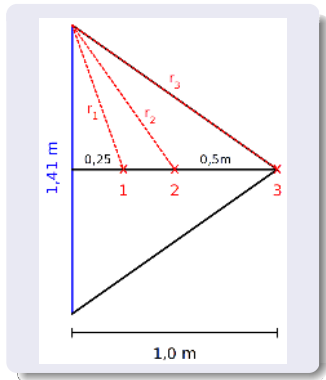
- 1 Inleiding: HCPV-GO
- 2 SolTrack: een zonnevolgroutine
  - Nauwkeurigheid en verlies van vermogen
  - Refractie in de aardatmosfeer
  - De SolTrack-routine
  - Nauwkeurigheid SolTrack
  - Van SolTrack naar SolTraQ
- 3 Onderlinge beschaduwning door de HCPV-GO-units
  - Ontwerp HCPV-GO-units
  - Model en opstelling van HCPV-GO-units
  - Inkomende zonnestraling en beschaduwning
  - Voorbeelden zomer, winter en jaarlijks
  - Conclusies en toekomst

Ontwerp HCPV-GO-units

Aannames:

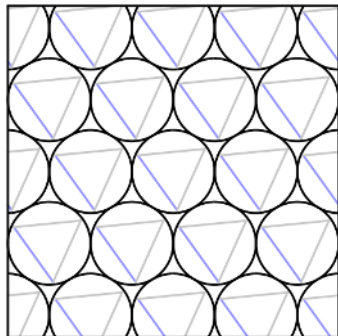
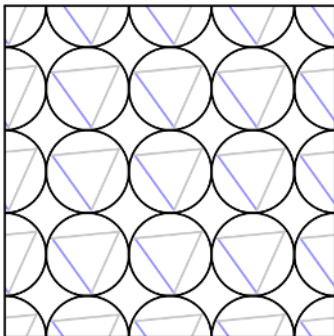
- Lens: 1×1 m
- Diepte: 1 m
- Rotatiepunt: optimaal voor kleinste draaicirkel:
  - #1 $\rightarrow r_1 = 0.75$ m; buffer: 0,1 m
  - tussen units: $d = 2r_i + b = 1,6$ m
- Verwaarloos afmetingen zonnecel
- Units in plat vlak

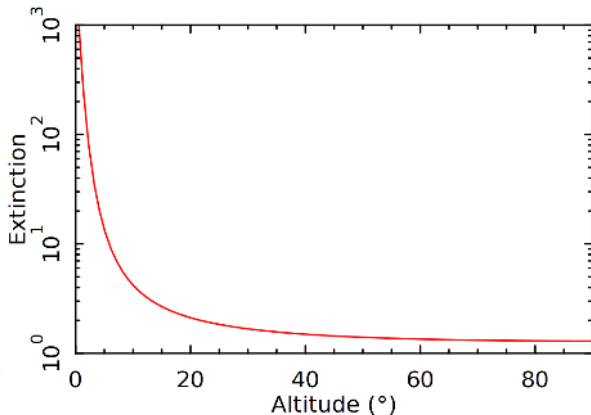
2D patroon voor draaicirkels

- Rechthoekig
- 'Honingraat'
  - Rijen factor $\sqrt{3}/2$ dichter op elkaar
  - 15% meer energie-opwekking per m^2 (maar: schaduw!)
  - 13% minder doorvallend direct zonlicht per m^2

Zonnestraling aan het aardoppervlak:

- Zonneconstante ($\sim 1361,5 \text{ W/m}^2$)
- Afstand Aarde–Zon ($\pm \sim 4\%$)
- Extinctie in de atmosfeer vs. hoogte

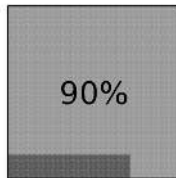
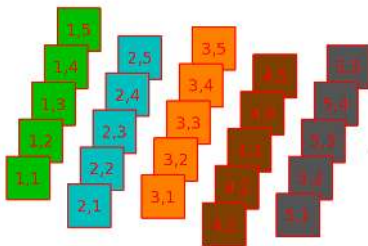
Onderlinge beschaduwing door HCPV-GO units:

- 'Bekijk' lenzen vanuit de positie van de Zon
- Wanneer lenzen overlappen is er sprake van beschaduwing

$$R = R_y(-h) R_z(-A)$$
$$= \begin{pmatrix} \cos h \cos A & -\cos h \sin A & \sin h \\ -\sin h \cos A & \sin h \sin A & \cos h \\ \sin A & \cos A & 0 \end{pmatrix}$$

Veldje HCPV-GO units op 21 juni, 17:24 uur:

- Geen beschaduwing; $\sim 977 \text{ W/m}^2$ voor PV
- Dagelijks 86% voor PV ($10,0 \text{ kWh/m}^2$ bij 100% Zon)
- Dagelijks 36% (max. 48%) direct licht op de grond

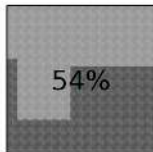

Date: 2014-06-21, time: 17:24, Sun: 39° , WSW
Solar power: PV: 58%, ground: 36%, lost: 6%
total: 877 W/m^2 , PV: 789 W/m^2 , ground: 199 W/m^2

90%

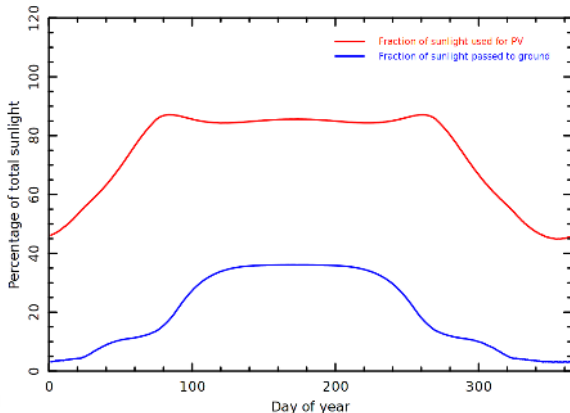
Veldje HCPV-GO units op 21 december, 12:00 uur:

- Veel beschaduwing; $\sim 267 \text{ W/m}^2$ voor PV
- Dagelijks 45% voor PV (1,1 kWh/m² bij 100% Zon)
- Dagelijks 3% direct licht op de grond

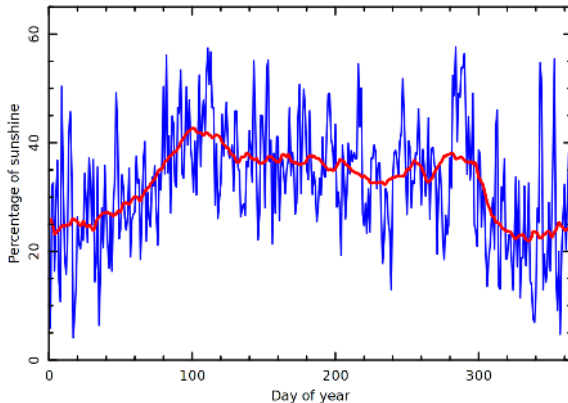

Date: 2014-12-21, time: 12:00, Sun: 14°, S
Solar power: PV: 53%, ground: 1%, lost: 46%
total: 499, PV: 267, ground: 1 W/m²

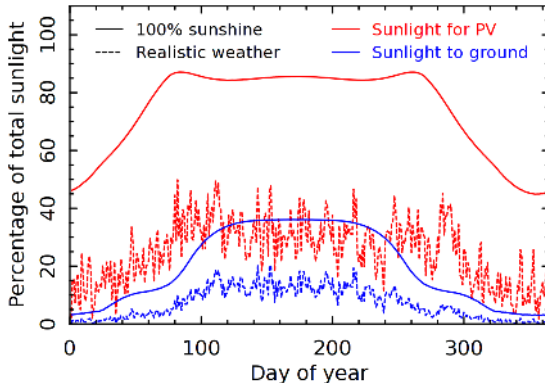
- Bij volledige Zon: 2700 kWh/m² zonlicht beschikbaar
  - 2163 kWh/m² (80%) voor PV
  - 439 kWh/m² (25%) wordt doorgelaten

- 2002–2011, iedere 10 minuten
- Percentage zonneshijn afgeleid uit stralingsmetingen
- Gebruik gemiddelde over 10 jaar, voor ieder 10-min slot

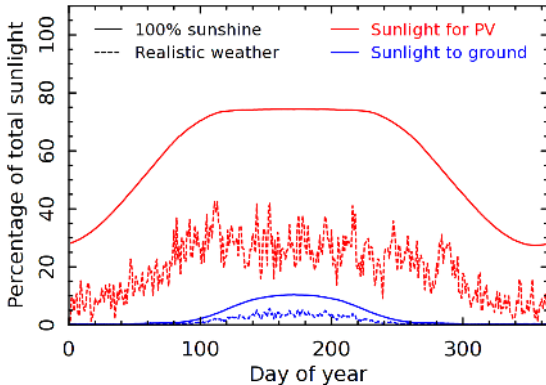

- Realistisch weer: 939 kWh/m² zonlicht (35%)
  - 767 kWh/m² (28%) voor PV
  - 161 kWh/m² (9%) wordt doorgelaten

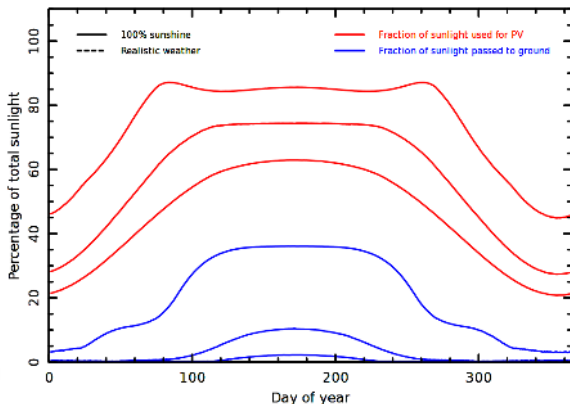

- Afstand tussen units: 1.23m (kunnen elkaar raken)
  - 1746/624 kWh/m² (65/23%) voor PV
  - 82/30 kWh/m² (4.6/1.7%) wordt doorgelaten

Vergelijken grids:

Afst.	PV/m ²	PV	Grond	Raken?	Kost/m ²
1.60m	767 kWh	80%	25%	Nee	100%
1.23m	624 kWh	65%	4.6%	Kan	171%
1.00m	501 kWh	52%	0.9%	Steeds	222%

Conclusies:

- Nauwkeurige volginrichting HCPV-GO
  - SolTrack: <http://soltrack.sf.net>
  - Eerste prototype is gebouwd, draait en wordt getest
- Modellen HCPV-GO
  - 's Zomers veel PV en veel direct zonlicht op de grond
  - 's Winters weinig PV en direct zonlicht op de grond

Volgende stappen:

- Open loop → closed loop
- Corrigeren voor imperfecte installatie
- Energieconversie meewegen voor absolute opbrengst
- Hoe efficiënt is HCPV-GO?
  - HCPV-GO in andere klimaten?